

K1 Karolien Soete – Crumpling memories

In de vitrine K1 bij WARP zie je deze maand een gekreukeld zeildoek liggen. Door de vele plooien is het moeilijk om je de hele schildering op het doek te kunnen voorstellen. Een oog staart je aan vanuit zijn veilige schuilplaats. Een haas – een schuchter en honkvast dier – blijkt tussen de vouwen verstopt te zitten.

De plooien en deuken ontstaan tijdens een lang proces dat voor Karolien Soete erg belangrijk is en uitgebreid wordt gedocumenteerd met foto's en video's. Karolien voert in deze fase bijna rituele repetitieve handelingen uit met het doek. Ze kruipt in het doek als was het een tweede huid, ze omarmt het liefdevol op haar schoot of masseert het tussen haar handen.

Voor deze bewegingen, maar ook voor de nood om weg te kruipen onder een deken, bestaat er een mooie term: thigmofilie. Bioloog en schrijver Midas Dekkers omschrijft het uitgebreid in zijn boek 'De Thigmofiel' (2015) als "het verlangen naar geborgenheid door aangeraakt te worden". Dat aanraken kan niet altijd van huid tot huid zoals we zouden willen. Daarom gaan zowel mensen als dieren op zoek naar surrogaten. Een konijn kruipt in een klein hol onder de grond, poezen murwen zich in kleine schoendozen, duizenden insecten zoeken kieren en spleten op en de mens koestert zich in bed of in een zetel met een dekentje, langs alle kanten 'aangeraakt'. Bovendien is een thigmofiel eerder schuw en houdt het niet van een veelheid van soortgenoten om zich heen. Enkel aanrakingen van zeer nabije geliefden of veilige cocons zijn gewenst.

Door het werk te documenteren tijdens het ontstaansproces, roept het associaties op met performancekunst, hoewel er (voor dit werk althans) geen toeschouwers live aanwezig waren.

Bij de rituele bewegingen in het creatieproces is de geest van de sjamanistische kunstenaar Joseph Beuys uit de jaren 1960 nooit ver weg. Zelfs vormelijk lijkt een ineengedoken Karolien Soete onder het doek op Beuys die beschut door een vilten deken een relatie aangaat met een coyote (1974, New York). De haas op het doek doet ons automatisch ook denken aan de performance van Beuys waarin hij zijn schilderijen uitlegt aan een dode haas, die hij als een baby in zijn armen houdt (1965, Dusseldorf). Volgens Beuys is de dode haas als enige in staat om de betekenis van zijn schilderijen te 'voelen'.

Meer nog dan referenties aan Beuys, doet het werk van Karolien Soete denken aan de filosofie en 'voorstellen' van de Braziliaanse kunstenaar Lygia Clark (1920-1988). Het eindresultaat is slechts bijkomstig en de kunstenaar is vooral mediator. Het kunstwerk zelf bestaat uit de handelingen en ervaringen die de deelnemers (ipv toeschouwers) hebben op het moment dat zij met het werk worden geconfronteerd. In het geval van Karolien stelde ze het doek dat in de vitrine te zien is, eerder tentoon in het Guislainmuseum in Gent. Bezoekers werden uitgenodigd het aan te raken. Soms vond ze het doek mooi opgevouwen terug, soms verfrommeld in een hoekje, andere keren lag of hing het volledig open. Deze ervaringen, voor elke toeschouwer anders en dus telkens uniek, zijn tevens gebruikssporen die de vorm van het doek mee bepalen.

Nog intiemer en intensiever is het contact met bezoekers bij haar werk *'Touch me please'*. Je kan je handen reinigen met haar zeepdopjes: zachte strelen of stevige handdrukken zorgen voor jouw propere handen. Karolien ontwierp de mal vanuit haar eigen handen. Het kunstwerk is in deze gedoemd tot vergankelijkheid. Hoe meer je je handen wast, hoe minder er van het zeepje rest.

Net als haar doeken *'Crumpling memories'* (de titel verwijst overigens naar de herinnering aan haar moeder die op haar sterfbed de hele tijd kreukels maakte in haar deken) kunnen we in haar zeepdopjes een pleidooi lezen voor meer zachtheid tussen en tegenover elkaar. Gewenste aanrakingen werken haast therapeutisch, denk aan de vele onderzoeken rond huidhonger bij baby's en jonge kinderen die de afgelopen jaren zijn verschenen. Een gevoel van veiligheid, onder een deken of hand in hand met een medemens, doet ons veel beter voelen dan een ijzeren harnas, koele bewakingscamera's of stalen hekkens. Het is juist die geborgenheid die het (samen)leven draaglijk maakt.

Kunstenplatform WARP, Laureline Soubry, mei 2019